

ZUMAIAKO LGTBI+ PERTSONEN BIZI BALDINTZAK HOBETZEKO NEURRI ETA POLITIKAK

ZUMAIA 2022

0. AURKIBIDEA

---

1. Sarrera, 3
2. Proiektuaren helburuak, 4
3. Metodologia, 5
  - 3.1. Landa-lanaren taula, 6
4. Identifikatutako beharrak eta erronkak, 8
5. Neurriak, 12
  - 5.1. Zumaiako LGTIB+ ekintza plana 2022-2025, 13
  - 5.2. Neurrien ebaluaketa kualitatiboa, 18
6. Zumaiako IV. Berdintasun planarekin uztargarriak diren neurriak, 18
7. Ondorio nagusiak, 21

1. SARRERA

Azken urteetan, LGTBI+ kolektiboaren aldarrikapenak kalean ikusten ditugun arren, i ezjakintasun handia dago oraindik, eta LGTBI+ pertsonen bizitza publiko eta politikoa ezkutuan egon da orain artean, eta ez da haien ahotsa kontuan hartu. Hutsune horri tiraka hasi ginen lanean 2020. urtean Zumaian, eta egindako ekimenek eragina izan zuten arren, norabide falta bat somatzen genuen, bide-horri bat, tresna zehatz bat, egiten ari ginen proposamen guztiak marko baten baitan kokatu zituen formula, alegia. Horrenbestez, aldaketa kualitatibo bat egiteko unea izan da ikasturte hau.

LGTBI+ gaiarekiko predisposizio handia dagoen arren, instituzio gehienetan, ez soilik Zumaian, zaila izaten zaie arduradun politikoei neurri eta politika zehatzak diseinatzea. Hau gertatzen da, gure ustez, bi arrazoi nagusirengatik. Alde batetik, gai berria delako eta, horregatik, ezjakintasun handia dago; eta, bestetik, LGTBI+ pertsonen bizitza publiko eta politikoa ezkutuan egon delako, eta, beraz, haien ahotsa ez da inoiz kontuan hartu izan.

Hau honela, 2021eko urrian Zumaiako LGTBI+ pertsonen bizi-baldintzak hobetu ahal izateko neurri eta politika konkretuen diseinu-prozesua abiatu genuen.

2. PROIEKTUAREN HELBURUAK

Ondorengo hauek izan dira prozesuaren hasieran markatutako helburuak:

- ⇒ Zumaiako LGTBI+ pertsona eta kolektiboen bizi baldintzak hobetuko dituen ekintzak diseinatzea.
- ⇒ Herrian LGTBI+ kolektibo eta errealitateen inguruko sentsibilizazio eta eraldaketa lanketa bat egitea.
- ⇒ berdintasun politiketan, LGTBI+ gaiak modu transbertsalean txertatuak izatea.
- ⇒ Herriko LGTBI+ mugimenduei ahotsa, baliabideak eta interlokuzioa eman eta bermatzea.
- ⇒ Udalarentzat egingarriak diren neurriak eskuragarri izan eta abian jarri daitezkeen neurriak proposatu eta gauzatzeko materiala sortzea.

3. METODOLOGIA

Lau fase ezberdinetan banatu dezakegu prozesua: 1) Parte hartu duten eragile zein norbanakoen informazioa jaso eta horiekin harremana egitea; 2) Aukeratutako norbanako eta kolektiboekin elkarrizketak; 3) Udaletxearen parte diren eta interesgarriak egiten zitzaizkigun hainbat sailtako teknikariek elkarrizketak; eta 4) Informazioa jaso, antolatu, sistematizatu eta neurri egingarri bilakatzea.

Elkarrizketei dagokienean, aurretik aipatu dugun moduan, bi fase nagusi bereizi ditugu. Lehen fasean, herri mailako eragile, norbanako eta kolektiboekin egin diegu elkarrizketa, LGTBI+ kolektiboarekin harreman zuzena izan edo ez. Kasu batzuetan, LGTBI+ pertsonak izan dira, baina, beste batzuetan, LGTBI+ pertsonen bizi baldintzetan eragina izan zezaketen agenteak izan dira, jai batzordea edota mugimendu feminista, esaterako.

Elkarrizketen lehen fase burutu ondoren, bigarren multzoarekin hasi ginen, eta instituziora begira jarri ginen, udaletxeko sail ezberdinetako teknikariek bildu, dituzten konpetentziak aztertu, eta, horietatik abiatuta, aldaketa eta proposamen berriak irudikatzen hasteko.

Bi fase hauen artean garrantzitsuak egin zitzaizkigun bi espazio deitu genituen. Alde batetik, udaletxean ordezkariak duten alderdietako ordezkari politikoak, eta berdintasun foroa, bestetik. Ezinbestekotzat jo dugu ordezkari politikoak prozesuan inplikatzeko, ez soilik haien iritzia jasotzeko, baizik eta modu sinbolikoan bada ere, gaiarekiko ardura hartu dezaten eta interpelatuak sentitzeko. Horretarako, lan-saio parte-hartzaile bat antolatu genuen haien ekarpenak jaso ahal izateko. Berdintasun foroa ere beharrezko gune moduan identifikatu genuen hasieratik, Eihetatik LGTBI+ neurriak ezinbestean ikuspegi feminista txertatua dutelarik irudikatzen ditugulako, eta oso garrantzitsua zen guretzat bertako ikuspegia jasotzea. Gainera, leku batzuetan gatazka ideologiko batzuk suertatzen ari dira LGTBI+ neurriak berdintasun planaren barnean txertatzearekin, eta azken hau ere haiekin aztertu nahi genuen, bertan zeuden posizioak ulertu eta kokatzeko. Dena den, aipaturiko

korapilo hau ez dago presente Zumaiako mugimendu feministaren barnean, eta, beraz, aukerak zabaltzen zaizkigula azpimarragarria iruditzen zaigu.

3.1. LANDA-LANAREN TAULA

Aurreko puntuan aipatu moduan, herri mugimenduko, eragile, norbanako eta udaletxeko sail ezberdinei egin diegu elkarrizketa. Hasieran aurreikusiak genituen elkarrizketa batzuk ezin izan ditugu burutu ez dutelako eginiko proposamena erantzun. Hala ere, bideak aurrera egin ahala, aurreikusia ez genuen beste eragile batzuekin biltzeko aukera izan dugu. Ondorengo hau da eginiko landa-lanaren taula:

DATA	ZER	NOREKIN
2021/11/04	Elkarrizketa	Emakume zis lesbiana. 20-25 urte. eNor-eko kidea
2021/11/04	Elkarrizketa	Emakume zis bisexuala. 30-35 urte. Mugimendu Feministako kidea
2021/11/26	Elkarrizketa	Zis emakumea. 35-40 urte - Emakumeon Etxeko dinamizatzailea
2021/11/26	Elkarrizketa	Zis gizona. 30-35 urte. Jai batzordeko kidea
2022/01/25	Bilera	Berdintasun saila
2022/02/10	Elkarrizketa	Trans emakumea. 40-45 urte.
2022/02/10	Elkarrizketa	Emakume zis lesbiana. 60-65 urte. Mugimendu feministako kidea
2022/02/15	Proiektuaren aurkezpena eta ekarpenak jasotzeko saioa	Udaleko alderdi politikoak
2022/02/21	Proiektuaren aurkezpena eta ekarpenak jasotzeko saioa	Berdintasun Kontseilua
2022/04/06	Elkarrizketa	Hirigintza saila
2022/04/06	Elkarrizketa	Euskara eta hezkuntza saila

2022/04/06	Elkarrizketa	Gizarte zerbitzuen saila
2022/04/06	Elkarrizketa	Kirol saila
2022/04/06	Elkarrizketa	Kultura saila
2022/04/13	Elkarrizketa	Udaltzaingoa
2022/04/13	Elkarrizketa	Turismo saila
2022/04/13	Elkarrizketa	Idazkaritza saila
2022/05/10	Elkarrizketa	Emakume zis lesbiana. 30-35 urte. 6 urte Zumaiatik kanpo bizitzen
2022/05/10	Elkarrizketa	Emakume zis lesbiana. 30-35 urte. 8 urte Zumaiatik kanpo bizitzen
2022/06/07	Bilera	Berdintasun saila

4. IDENTIFIKATUTAKO BEHARRAK ETA ERRONKAK

Ekintza plana diseinatzeko orduan, hau da, proposamen eta politika zehatzak lantzeko, ezinbestekoa da aldez aurretik herrian zer behar dauden identifikatzea, erronkak eta helburuak zeintzuk izan daitezkeen hobeto irudikatzen. Burutu dugun landa-lanaren bitartez hainbat elkarrizketa egin ditugu Zumaiako LGTBI+ eragile eta norbanakoekin, baita herriko beste kolektibo feminista eta sozial batzuekin ere. Gainera, udaleko sailtako arduradun askorekin bildu gara, eta, horrela, ikuspuntu instituzionala eta barneko antolamenduaren aldeko iritziak ere jaso ditugu.

Datuak sistematizatu eta aztertu ondoren, hainbat elementu identifikatu ditugu LGTBI+ pertsonen bizitzak hobetzeko eta bizigarriago bihurtzeko. Elementu horiek ikus daitezke behar gisa, baina uste dugu helburu edo erronka bezala ere ulertu ditzakegula, premia bakoitza asetzeko erronkak markatzeko bide bat baita.

Hala, datuen analitika ateratako behar guztiak multzokatu ditugu sei ataletan: 1) *Ikusgarritasuna, sentsibilizazioa eta errekonozimendua*; 2) *Eskuragarritasuna*; 3) *Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa*; 4) *Indarkeriarik gabeko bizitzak*; 5) *Akonpainamendua, zaintza eta babesa*; eta 6) *Zeharkakotasuna*.

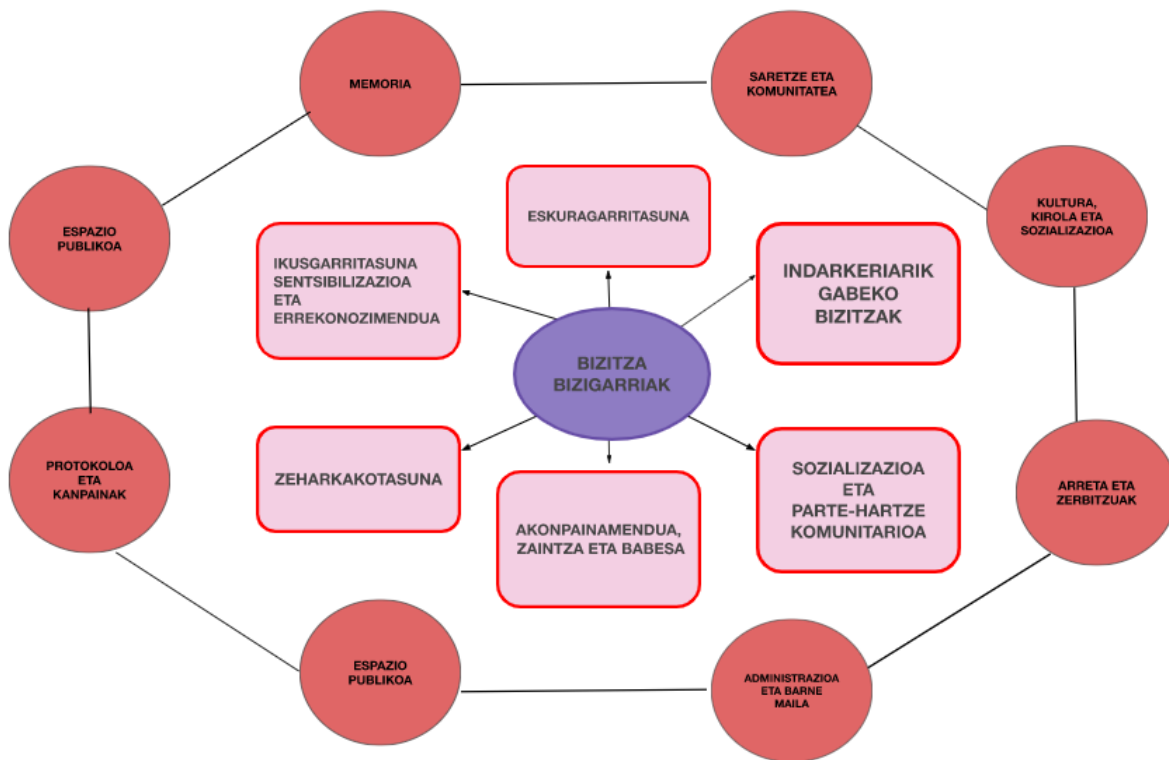
Atal bakoitzeko azalpena eman baino lehen, garrantzitsua da aipatzea ez direla isolamenduan ulertu behar, baizik eta gurutzatzen dutela etengabe. Izan ere, neurriek edo proposamen politikoek, kasu gehienetan, behar bati baino gehiagori erantzuten diete. Adibidez, LGTBI+ pertsonen erasoen kontrako kanpaina bat abiatzerakoan, helburu nagusietako bat indarkeriarik gabeko bizitzara bideratuta dago, baina, aldi berean, ikusgarritasuna azpimarratzen da, komunitateari aintzatespena eta zilegitasuna ematen zaizkio, eta LGTBI+ pertsonak babesteko modua ere bada.

Kontuan hartu behar da, erronka edo helburuak irudikatzerakoan, baliaituko dugun begiradak politizatu eta problematizatzen eramango gaituela, eta periferiatik egingo dela, normatik ateratzeko asmoz, LGTBI+ bizitzak eta errealitateak erdigunera trasladatzeko.

Gainera, ezin dugu ahaztu arauari eta periferiari buruz hitz egiten dugunean egitura-ikuspegitik egiten dugula. Sistemak praktika, identitate eta bizipen batzuk baztertzen ditu, eta besteei balioa ematen die. Plan honen asmoa da ikuspegi integrala izatea, alderdi sistemikoan arreta jarriko duena, tokiko berezitasun eta nolakotasunei kalterik egin gabe.

Ikusgarritasuna, sentsibilizazioa eta errekonozimendua

Ikusgarritasuna eta errekonozimendua ezinbestekoak dira, identitatea eta subjektibotasuna eratzeko ez ezik, bere burua izendatzeko eta existitzeko gaitasuna izateko ere. Ikusgarritasunik gabe ez dago erreferenterik, eta LGTBI+ pertsonak beti izango dute eredutzat errealitate heterosexuala, menderatzeko eta baztertze sistema gisa bizitzako esparru guztietan inposatzen dena. Aitzitik, LGTBI+ pertsonen errealitateak ikusarazteak alternatibak ematen dizkio eredu heterosexal hegemonikoari, pertsona bakoitzak nahi duen moduan eta era askeagoetan bizitzeko eta bizitza esperimentatzeko.

Bestalde, funtsezkoa da LGTBI+ pertsonen bizitzak, borrokak eta bideak onartzea, bai Zumaiakoak, bai beste eremu batzuetakoak, prekariedade, jazarpen eta indarkeria egoeran egon arren, lurralde baten memoria historikoa lantzeko. Gainera, aitopen publiko eta instituzionalak legitimitatea ematen die LGTBI+ mugimenduari zein borrokei, eta, beraz, historikoki gaitzetsi diren bizitzak eta esperientziak balioesten laguntzeaz gain, aurrekaria sortzen du beste eragile batzuek ildo horretan jarrai dezaten.

Horretarako, sentsibilizazio lana ezinbestekoa da, ikusgarritasuna areagotzeko eta errokonozimendu osoa lortzeko, eta horren bueltan hainbat ekintza diseinatu dira.

Eskuragarritasuna

Zumaian, oro har, profesional eta gizarte-taldeak LGTBI+ pertsonen bizitza hobetzeko politikak ezartzen laguntzeko prest badaude ere, errealitatea da askotan ez dakitela nola, edo ez dituzte beharrezko nahikoa baliabide. Horretarako, hainbat zerbitzu, aholkularitza, material, edo profesional eta kolektiboaren informazioa eskuragarri izatea beharrezkotzak jotzen dugu. Horrekin lotu nahi dena da jendearekin jarduerak edo zerbitzuak diseinatzen, kudeatzen edo garatzen diharduten profesionalak zerbitzu inklusiboagoak nola egin jakitea, lana erraztuz eta LGTBI+ errealitateak kontuan hartzen dituzten ekimenak abian jarritz.

Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa

Kide izatea eta komunitatea izatea ezinbestekoa da munduan eta bizi garen gizarte-panoraman gure lekua zehaztuko duten elkartasun- eta afektu-loturak eta -sareak erraztuko dituzten bizi-baldintzak sortzeko. Horretarako, sozializazioaren bidez gizarte-espazioetarako sarbidea izatea, laguntza- eta kidetasun-taldeen bidez zaintza, kezka eta interes komunak garatu eta partekatzeko komunitate-foroetan eta foro politikoetan parte hartzeko aukera izatea, oinarrizko premiak dira herritartasuna lantzeko.

Indarkeriarik gabeko bizitzak

Indarkeriarik gabeko bizitza izatea, norbanakoaren eta kolektiboaren nahia eta irrika izateaz gain, hori lortzea eta prebenitzea udal baten helburu nagusietako bat izan behar da. Indarkeria jasaten duten edo pairatu duten LGTBI+ pertsonak babestea eta erabat desagerrarazteko prebentzioan lan egitea da pertsona gisa bete beharreko oinarrizko premietako bat. Izan ere, segurtasuna eta osotasun fisiko, psikiko eta emozionala funtsezkoak dira bizitza libre eta osoa berdintasunean garatzeko.

LGTBI+ pertsonak indarkeria askori egin behar izan diote aurre haien bizitzan. Indarkeria horiek eraso fisikoekin dute zerikusia, baita beste eraso sotilago batzuekin ere, baina ez horregatik garrantzi gutxiagokoak, haien genero-adierazpena, sexualitatea edo identitatea bizitzeko moduarengatik.

Akonpainamendua, zaintza eta babesa

LGTBI+ pertsonak, bortxazko ikusezintasunaren arrazoi historikoengatik, ikusi dute bere bizitzako proiektuak garatzeko aukerak nuluak edo oso urriak zirela, eta, askotan, beren bizitzak mehatxatuta egon zitezkeen esparru baten barruan. Horregatik, LGTBI+ pertsonen prozesuak akonpainatu, zaindu eta babesteko sustatzen dituzten jarduerak bultzatu eta aintzatesteko esparru instituzional bat ezinbestekoa da, prozesu horiek garatzeko baldintza hobeak eskaini ahal izateko.

Prozesu asko izan daitezke, baina uste dugu badaudela prozesu batzuk LGTBI+ pertsonen bizitzetan non erakundeek arreta eta zaintza berezia jarri behar duten. Adibidez, genero-trantsizioko prozesuez ari gara, edo zailtasun bereziak ekar ditzaketen bizi-uneez, hala nola zahartzaroa, gazteria edo indarkeria-egoerak.

Zeharkakotasuna

Zeharkakotasuna da talde marjinatu bati laguntzeko diseinatutako politikek funtziona dezaten garrantzitsua den zerbait. Euskararekin edo berdintasunarekin bezala, erakundeek gai horiek zeharka sartu dituzte esaterako eskubideak handitzeko eta politikak gauzatzeko, uste dugu zeharkakotasuna funtsezkoa dela LGTBI+ politikek beren helburua lor ditzaten. Hau horrela, hainbat neurri zeharka txerta daitezke, eta ekintza planaren helburu nagusietako bat da hori gainera.

5. NEURRIAK

Identifikatutako beharrei erantzun desberdinak emateko, eta markatutako erronka eta helburuetarako beharrezko ibilbideak diseinatu eta konpontzeko, zortzi eremutan sailkatu ditugun neurri-multzoa proposatu da.

1. Protokoloak eta kanpainak
2. Espazio publikoa
3. Memoria
4. Saretze eta komunitatea
5. Kultura, kirola eta aisialdia
6. Hezkuntza- eta formakuntza-esparruak
7. Arreta eta zerbitzuak
8. Administrazioa eta barne maila

Multzo bakoitzan neurri ezberdinak proposatzen dira, bakoitzari dagokion denboralizazio proposamenarekin. Kontziente gara denak egitea oso zaila dela, baliabide faltagatik batez ere, eta lehenetsi behar diren arren, garrantzitsua egiten zaigu ateratako neurri guztiak sozializatu eta jasotzea, dagoen behar eta gogoari nahikoa dimentsioa emateko.

Aurretik agertzen den mapa kontzeptuarekin ikusi daitekeen moduan, neurri bakoitza ez da estankoa, eta behar ezberdinei erantzuten die, eta “x” baten bitartez markatu dugu. Ondorengo hauek dira, beraz, egindako ibilbideren ondorioz, Zumaia LGTBI+ pertsonen bizi baldintzak hobetu ahal izateko proposatzen diren neurriak.

ZUMAIAKO LGTBI+ EKINTZA PLANA 2023-2026										
ARLOA _ PROTOKOLOAK ETA KANPAINAK _ 1										
NEURRIAK	BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA	NOLA GARATU	ADIERAZLEAK	
	Ikusgarritasuna, sentsibilizazioa eta erretasunmendua	Eskuragarritasuna	Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa	Indarkeriaren gabeak izateak	Akopsainamendua, zaintza eta babesa	Zeharkakotasuna	Motza: 2022-2023 Ertaina: 2024 Luzea: 2025tik aurrera			
P.K.1.1.	Idakeria LGTBIfobikoa lantzeko protokoloa sortu, instituzioa eta herri mugimenduaren arteko interlokuzioa eta elkarlana uztartuko dituena.				X	X		Motza	-Protokoloa sortzea Bai/ez. -LGTBI+ mugimenduaren iritzia txeratzeta bai/ez.	
P.K.1.2.	Sentsibilizazio kanpaina indartsu bat egin, inpaktu komunikatibo handiarekin, kale presentzia bermatuz eta turismoari begirako irizpide komunikatiboa izango duena.	X			X		X	Motza	-Sortu diren euskatti kopurua. -Euskarri horiek iritsi zaizkien herritarren kopurua -Ikusgarritasuna bermatzeko erreminta estetikoek kopurua.	
P.K.1.3.	LGTBI+ pertsonen jasandako hainbat indarkeria esperientziatik abiatuz, sentsibilizatorako kanpaina bat diseinatzea	X			X	X		Motza		
P.K.1.4.	LGTBI + zahartzaroa ikustera emateko kanpaina bat diseintau eta martxan jarri. Espazio publikoan ez ezik, jubilatuen elkarteetan edota pertsona helduen bestelako espazio naturaletan ere ezarri beharko da	X		X		X		Ertaina	- Pertsona helduek bitzita komunitarioa egiten duten espazioetan LGTBI+ ikusgarritasuna bermatzeko egin diren ekintza kopuruak.	
ARLOA _ ESPAZIO PUBLIKOAK _ 2										
NEURRIAK	BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA	NOLA GARATU	ADIERAZLEAK	
	Ikusgarritasuna, sentsibilizazioa eta erretasunmendua	Eskuragarritasuna	Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa	Indarkeriaren gabeak izateak	Akopsainamendua, zaintza eta babesa	Zeharkakotasuna	Motza: 2022-2023 Ertaina: 2024 Luzea: 2025tik aurrera			
E.P.2.1.	Kale paia LGTBI+ presentzia bermatzea.	X					X	Ertaina	Espazio publikoaren iruditegi eta estetika erabakitze orduan, LGTBI+ ikuspututik kontuan hartzeko irizpideak sistematizatu.	-Ikusgarritasuna bermatzeko erreminta estetikoek kopurua.
E.P.2.2.	Herriko kale izendegian erreferentziatzko LGTBI+ pertsonen izenak txertatu	X		X				Ertaina	Espazio publikoan ikusgarritasuna eta herri memoria lantzeko baliatu daiteke, ekimenari ospakizun eta aldarrikapen izaera emanaz.	-Txertatu diren izen kopurua.
E.P.2.3.	Hirigintzat ikuspegitik, espazio publikoaren antolaketan kale eta espazioa seguruak sortzea.	X		X	X		X	Luzea	Hau berdintasun planaren bitartez bermatu eta uztartu daitekeela deritzogu. Bertan aurreikusten diren hirigintza irizpide feministen bitartez, neurri hau betetzea ekarriko lukeelako.	

E.P.2.4.	Hondartzak duen pisu zigortzaile eta normatiboari aurre egiteko bitartekoak martxan jartzea	X				X			Motza	Megafoniatik espazio askearen alderrikapenerako audioa, iruditegi eta muralak egin.	- Egin diren ekintza kopurua.		
ARLOA _ MEMORIA _ 3													
NEURRIAK		BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA		NOLA GARATU		ADIERAZLEAK	
		Ikusgarritasuna, sentibilizazioa eta errekonoizmendua	Eskuragarritasuna	Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa	Indarkeriarik gabeko bizitzak	Akonpainamendua, zaintza eta babesa	Zeharkakotasuna	Motza: 2022-2023 Ertaina: 2024 Luzea: 2025tik aurrera					
M.3.1.	Zumaiako LGTBI+ memoria jaso eta ikertzeko diru-laguntza edo beka baten sorrera	X		X	X			X	Motza	Kultura sailarekin batera garatu daiteke zeharkakotasuna lantzeko	- Bekaren sorrera, diru kopurua eta aurkeztu diren proposamen kopurua.		
M.3.2.	Eskoletako kurrikulumean herriko LGTBI+ errelato garrantzitsu edo pertsonak txertatu	X	X					X	Ertaina	Hau ere herriko emakumeen memoria lantzeko neurria izan daiteke eta biak uztartu. Hezkidetzaren planaren barruan txertatu daiteke.	-Txertatu diren errelato kopurua. -Errelatoa jaso duten ikasle kopurua.		
M.3.3.	Herriko LGTBI+ memoria lantzeko egun erreferentziala sortu.	X							Ertaina	Honetarako, herriko LGTBI+ pertsona istoriko erreferenteak hartu daitezke kontuan horiek omentzeko, edo herrian gertaturiko errelatu zehatz baten bueltan izan daiteke. Honek epika eta erreferentzilasun bat sortzen du, eta gainera, komunitatearen saretzea ahalbidetuko luke	-Egun kopurua. -Bertaratu diren herritarren kopurua.		
ARLOA _ SARETZE ETA KOMUNITATEA _ 4													
NEURRIAK		BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA		NOLA GARATU		ADIERAZLEAK	
		Ikusgarritasuna, sentibilizazioa eta errekonoizmendua	Eskuragarritasuna	Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa	Indarkeriarik gabeko bizitzak	Akonpainamendua, zaintza eta babesa	Zeharkakotasuna	Motza: 2022-2023 Ertaina: 2024 Luzea: 2025tik aurrera					
S.K.4.1.	LGTBI+ pertsonentzat sozializazio espazio eta aukerak sortu eta ahalbidetu.			X		X	X		Ertaina	Hau, batez ere, aisialdirako eskaintzen bitartez irudikatzen dugu. Emakumeon* etxea bitarteko garatzisua izan daiteke eskaintza hau egiterako orduan.	-Antolatutako diren LGTBI+ ekintza kopurua.		
ARLOA _ KULTURA, KIROLA ETA AISIALDIA _ 5													
NEURRIAK		BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA		NOLA GARATU		ADIERAZLEAK	
		Ikusgarritasuna, sentibilizazioa eta errekonoizmendua	Eskuragarritasuna	Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa	Indarkeriarik gabeko bizitzak	Akonpainamendua, zaintza eta babesa	Zeharkakotasuna	Motza: 2022-2023 Ertaina: 2024 Luzea: 2025tik aurrera					

K.K.A.5.1.	LGTBI+ kultura eskiantza ezberdinak barmebilduko dituen esukarri-gida bat sortu.		X					X		Kultur teknikariari esukarri legungaria bat sortzea du helburu	-Gida sortu bai/ez. -Gidan agertzen diren esukarri kopurua.
K.K.A.5.2.	Udaleko kultur arlotik LGTBI+ gaiaren baitako ekintza kultural zehatzak programatu. Egun puntaletaz gain, urteaz zeharreko eskaintzan txertatu.	X	X	X				X			-Programatutako ekintza kopurua.
K.K.A.5.3.	Aisialdi ekintza ezberdinak diseinatzerako orduan, LGTBI+ ikuspegia txertatu ahal izateko irizpideak sistematizatzea		X	X				X			-Irizpideen sorrera.
K.K.A.5.4.	Aisialdi eskaintzan aukera kulturalak txeratzearaz gain, emakume eta LGTBI+ ahalbidetako dituzten tailer praktiko eta funtzionalak antolatu		X	X				X	Motza	Teknologia berrien erabilera, soinu ekipo bat nola erabili, etxeko aparagailuak nola konpondu, autoren funtzionamendua...	- Antolatu diren eskaintzen kopurua. -Partehartzaileen kopurua eta horien ezaugarriak
K.K.A.5.5.	Diru-laguntza publikoa jasotzen duten kirol-elkarteek LGTBI+ ikuspegia txertatuta izatea eskakizuna betetzeko baldintza moduan					X		X	Ertaina	Hau burutzeko, diru laguntzetako administrazio atalean txertatu daiteke beste irizpideekin batera (azken atalean)	-Esleitu diren diru-laguntzetan irizpide hau aplikatzea.
K.K.A.5.6.	Kirol instalakuntza ezberdinetako giro heteronormatiboari buelta emateko bitartekoak aplikatu			X	X				Motza	-Espazioaren birbanaketa -Iruditegi aldaketa -Langileen formakuntza	-Aplikatu diren bitarteko kopurua.
K.K.A.5.7.	Herriko kirol instalakuntzak trans personentzat seguru eta osoak izan daitezten bitartekoak jarri				X	X			Motza	-Hirugarren aldagela bat ahalbidetu -Aldagela bitarrak erabiltzekotan, bertan eman daitezkeen erasoen aurrean kirol instalakuntzak horren gaineko ardura eta erantzukizuna hartzea. - Aldageletan bestelako gorputz ez-normatiboek ikusgarritasuna bermatzeko azalpen-orri bat jarri.	-Aplikatu diren bitarteko kopurua.
K.K.A.5.8.	Herrira begirako aisialdi eskaintza egiten duten elkarte ezberdinei (Kirola, elkarte gastronomikoak, hezkuntza ez-formaleko elkarteak...)LGTBI+ gaia landu ahal izateko baliabideak eta formakuntza eskaini.				X			X	Ertaina		-Eskaini diren formakuntza eta baliabide ezberdinen kopurua.
ARLOA _ HEZKUNTZA- ETA FORMAKUNTZA-ESPARRUAK _ 6											
NEURRIAK		BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA	NOLA GARATU		ADIERAZLEAK
		Ikusgarritasuna, sentsibilizazioa eta errekonozimendua	Eskuragarritasuna	Sozializazioa eta parte hartze komunitarioa	Indarkeriak gibelko bizirik	Alopatrimenindus, zantza eta babesak	Zeharkakoikasuna	Motza: 2022-2023 Ertaina: 2024 Luzee: 2025tik aurrera			
H.F.6.1.	Egun martxan dagoen hezkidetza programaren baitan LGTBI+ ikuspuntua txeratu izatea.	X	X		X	X	X	Ertaina			-Txertatu diren ekarpen kopurua.

H.F.6.2.	Hezkuntza formalean erabiltzen diren materialen berrikusketa egin, beharrezkoak liratekeen aldaketak eginez	X	X		X				Ertaina	Udalaren kompetentzien kanpo geratzen bada ere, lehentasunezko neurria dela baloratuko balitz, udalak kanpo aholkularitza bat kontratatu dezako berrikusketa lan hau egiteko.	-Eskeinitako bitarteko berrien kopurua.
H.F.6.3.	Eskolako bullying protokoloetan genero ikuspegia txertatu				X				Ertaina	Udalaren kompetentzien kanpo geratzen bada ere, lehentasunezko neurria dela baloratuko balitz, udalak kanpo aholkularitza bat kontratatu dezako berrikusketa lan hau egiteko.	-Parte-hartu duten ikasle eta profesionalen kopurua.
H.F.6.4.	Hezkuntza formal zein ez-formaleko profesionalak eraso LGTBIfobikoak identifikatu eta horien aurreran esku-hartzeko bitartekoak sortu				X				Motza		-Bitartekoak sortzea. -Bitarteko kopurua. -Bitarteko horiek jaso dituen profesional kopurua.
H.F.6.5.	Eskolaz aparteko gazteentzako espazio aske eta seguru bat sortu, bertan, feminismoarekin eta LGTBI+ gaiekin harremana duten edukiak landu ahal izateko			X		X			Ertaina		
H.F.6.6.	Udal barruko langile guztiei LGTBI+ gaiaren inguruko formakuntza ahalbidetu	X				X	X		Motza		-Formakuntza kopurua
H.F.6.7.	Hezkuntza ez formaleko profesionali LGTBI+ gaiaren inguruko formakuntza ahalbidetu.	X				X			Motza		-Formakuntza kopurua
H.F.6.8.	Eskolan LGTBI+ gaiarekin loturiko edozienez zalantza, kezka, aholku eta salaketa egiteko bitarteko anonimo bat sortu.	X		X		X			Ertaina	Aholkusex programa existitzen bada ere, bestelako bitarteko gertuakoagoak sortu behar dira, gazteentzat eskuragariagoak izango direnak. Neurri hau hezkidetzaren programaren baitan txertatu daiteke.	-Bitartekoaren sorrera. -Bitartekoa erabili duten ikasleen kopurua eta horien ezaugarriak
ARLOA _ ARRETA ETA ZERBITZUAK _ 7											
NEURRIAK		BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA		NOLA GARATU	ADIERAZLEAK
		Ikusgaitasuna, sentimenduzko eta errekonoizmenak	Eskuragarritasuna	Sozialazioa eta parte-hartze komunilaria	Inklusibitate gabeziak	Akonpainamendua, zaintza eta babesa	Zehaztasuna	Motza: 2022-2023 Ertaina: 2024 Luzea: 2025tik aurrera			
A.Z.7.1.	Emakumeon etxetik bitartekoak eskaintzea LGTBI+ kolketiboaren jabetze eta ahaldunderako. Emakumeon etxea interlokuziorako eta saretzeko espazioa izatea		X	X		X	X		Motza	Emakumeon* etxeko eta asanblada feministarekin harremanean garatzeko neurria izango litzake	-Antolatutako diren ekintza kopurua. -Parte-hartzaileen kopurua eta ezaugarriak.
A.Z.7.2.	LGTBI+ gai ezberdinen inguruko informazio fidagarri baterako sarbidea ahalbidetuko duen euskarri bat sortu		X				X		Motza		-Euskarria sortzea.
A.Z.7.3.	LGTBI+ nerabeak eta horien gurasoentzat doako aholkularitza eta akonpainamendu zerbitzua		X		X	X			Motza		-Zerbitzua sortzea. -Zerbitzuko parte-hartzaileen kopurua.
A.Z.7.4.	LGTBI+ pertsonentzako aholkularitza, babes, zaintza eta arreta psikologikoarako espazio bat sortu		X		X	X			Motza		-Espazioaren sorrera. -Zerbitzuko parte-hartzaileen kopurua.

A.Z.7.5.	Jazarpen edo indakeria kasu larri bat ematen bada, pertsona horrentzat espazio seguru bat ahalbidetu.		X		X	X		Ertaina		-Espazioaren sorrera. -Zerbitzuko parte-hartzaileen kopurua.	
A.Z.7.6.	Gizarte langileentzat LGTBI+ formakuntza egoera ezberdinen kasuistika ikuspegi horren arabera aztertu ahal izateko		X		X	X		Ertaina		-Egin diren formakuntza kopurua.	
A.Z.7.8.	LGTBI+ gaietan aditu, kolektibo, elkarte eta baliabideen katalogo bat sortu, edozein motako beharren aurrean nora jo jakiteko		X		X	X		Ertaina	Gipuzkoa mailako bitarteako izan daiteke eta bestelako elkarte eta instituziekin elkarlanean egin.	-Katalogoaren sorrera. -Katalogo hori jaso duten herritar kopurua	
ARLOA _ ADMINISTRAZIO ETA BARNE MAILA _ 8											
NEURRIAK		BEHARRAK / ERRONKAK / HELBURUAK						EPEA	NOLA GARATU		ADIERAZLEAK
		Ikusgarritasuna, sentsibilizazioa eta erantzukizuna	Eskuragarritasuna	Sozializazioa eta parte-hartze komunikatiboa	Indarkeriak, gabeleko bizibak	Akonpainamendua, zainketa eta babesa	Zeharkako erantzuna				
A.B.8.1.	Administrazioko agiriaren genero laukian beste aukerak zabaldu.	X						Motza	Udaleko agiri ezberdinetan jadanik "ez-bitarra" laukiaren aukera ematen da. Dena den, beste formula batzuk arakatu daitezke generoaren sistematizazio horren zurrina ez izateko.		
A.B.8.2.	Diru-laguntza publikoa jasotzen duten elkartentzat LGTBI+ ikuspegia txertatzea baldintza izatea esleipenerako pliegoetan				X		X	Ertaina		- Esleipenean LGTBI+ ikuspegia txertatu den bai/ez.	
A.B.8.3.	Autodefentsa feminista tailerrak udaleko lan-tokiei egokituta				X		X	Ertaina		-Tailer kopurua.	
A.B.8.4.	Indarkeria LGTBI+ bikoaren protokoloan udal barruan eta lan esparruan eman daitezkeen indarkeria kasuak aurreikustea				X		X	Motza		- Protokoloaren barruan hau txertatzea bai/ez	
A.B.8.5.	Udala eta LGTBI+ mugimenduaren artean interlokuzioa bermatzeko bitartekoak jarri						X	Ertaina	Beste herrietan kontseilu formak funtzionatu izan duen arren, bestelako forma eta aukerak		
A.B.8.6.	LGTBI+ plana garatu ahal izateko aurrekontu-partida bat esleitzea						X	Motza			
A.B.8.7.	LGTBI+ planaren jarraipena egingo duen aholku batzorde sortu, elkarte, norbanako eta administrazioko kideek osatuta						X	Motza		- LGTBI+ mahaiaren sorrera. -Parte-hartzaileen kopuru eta ezaugarriak. -Egiten diren bileren kopurua. -Espazio hau egonkortzea bai/ez	
A.B.8.8.	Kontratazio publikoetan LGTBI+ begirada txertatzea, klausula sozialen bidez	X					X	Ertaina		-Aplikatu diren bai/ez	
A.B.8.9.	LGTBI+ plana aurrera eraman ahal izateko sail ezberdinen elkarlana sustatu						X	Motza		-Hau egikaritzeko interlokuzio espazioa sortu eta sistematizatu da bai/ez.	

5.1. NEURRIEN EBALUAKETA KUALITATIBOA

Neurrien ebaluaketarako adierazle kuantitatiboak ez ezik, adierazle kualitatiboak txertatzea ere ezinbestekoa zaigu. Horretarako, urte bakoitzaren amaieran *Ebaluaketarako mahai teknikoa* deituko da, eta bertan, neurri horien aplikazioan parte hartu duten teknikari, eragile eta norbanakoek hartuko dute parte, egindakoeren ebaluketa irizpide kualitatiboen baitan neurtzeko.

6. ZUMAIAKO IV. BERDINTASUN PLANAREKIN UZTARGARRIAK DIREN NEURRIAK

Aurten Zumaiako IV. Berdintasun Plana diseinatu du udalak, eta bi prozesu hauek modu paraleloan burutu diren arren, Eiherako kideok IV. Berdintasun Planaren prozesuan ere partu hartu dugu, egindako *Zumaiako LGTBI+ pertsonen bizi baldintzak hobetzeko neurri eta politikak* txostenean ateratako ondorio eta hausnarketa batzuk haiekin konpartitu eta kontuan hartzeko. Hau horrela, Zumaiako IV. Berdintasun Planaren behin-behineko txostena gurekin partekatu ostean, bi proposamenetan uztargarriak diren neurriak batu ditugu, horiek aplikatzerako orduan bi proposamenak kontuan hartu eta ikuspegi integralagoa aplikatzeko helburuarekin.

BI PLANETAN PROPOSATZEN DIREN NEURRI UZTARGARRIAK

ZUMAIAKO IV. BERDINTASUN PLANAREN BAITAKO NEURRIA

ZUMAIAKO LGTBI+ PERTSONEN BIZI BALDINTZAK HOBETZEKO PLANAREN BAITAKO NEURRIA

GO 1.2.2. Emakumeon* Etxearek proiektua indartu eta bere garapen egokirako beharrezkoak diren baliabideak ezartzea.

A.Z. 7.1. Emakumeon* etxetik bitartekoak eskaintzea LGTBI+ kolektiboaren jabetze eta ahaldunderako. Emakumeon* etxea interlokuziorako eta saretzeko espazioa izatea.

GO 3.2.2. Jarduera-eremu bakoitzari lotutako berriazko trebakuntza eskaintzea, jarduera-eremu bakoitzean genero-ikuspegia txertatzeak zer esan nahi duen zehatzago lantzeko.

A.Z.7.2 LGTBI+ gai ezberdinen inguruko informazio fidagarri baterako sarbidea ahalbidetuko duen euskarri bat sortu

GO 4.2.1. Datu-bilketak sexu/generoaren arabera egin ahal izateko sistemak egokitu: datu-bilketak egiteko sistemetan sexu/genero-aldagaia jasota ez dutenak identifikatu; sexu/genero-aldagaia txertatzeko teknikoki dauden aukerak/oztopoak aztertu, eta nola bideratuko den erabaki sailekin elkarlanean.

A.B.8.1. Administrazioako agirietako genero laukian beste aukerak zabaldu.

GO 4.5.1. Klasula sozialak oro har, eta zehazki berdintasun klausula-tipoak non txertatzen diren aztertea eta hutsunea dagoenetan hauek aplikatzeko aukerak aztertzea eta klasula-tipoak zehaztea.

A.B. 8.8. Kontratazio publikoetan LGTBI+ begirada txertatzea, klausula sozialen bidez.

EGAE 2.3.1. Ikastetxeetako hezkidetza-programak indartzeko aukera aztertu eta, posible bada, aurreikusitako baliabideak areagotu (ordu-kopurua, Lanbide Heziketan ere lantzea...).

H.F.6.1. Egun martxan dagoen hezkidetza programaren baitan LGTBI+ ikuspuntua txeratu izatea.

H.F.6.4. Hezkuntza formal zein ez-formaleko profesionalek eraso LGTBIfobikoak identifikatu eta horien aurreran esku-hartzeko bitartekoak sortu

EGAE 2.3.2. Ikastetxeetarako unitate didaktiko bat sortu eta banatu, berdintasun, kulturartekotasun eta interseksionalitatearen balioak landu eta Zumaiako emakume erreferenteak landuz.

H.F.6.2. Hezkuntza formalean erabiltzen diren materialen berrikusketa egin, beharrezkoak liratekeen aldaketak eginez.

EGAE 2.3.9. Hezkuntza ez formalean lanean diharduten hezitzaileen trebakuntza, beren beharretara egokituta, urtero eskaini.

H.F.6.7. Hezkuntza ez formaleko profesionalei LGTBI+ gaiaren inguruko formakuntza ahalbidetu.

EGAE 3.1.1. Gizarte Zerbitzuetako langileei, ikuspegi interseksional batetik,

berdintasunean trebakuntza eskaini.

A.Z.7.6. Gizarte langileentzat LGTBI+ formakuntza egoera ezberdinen kasuistika ikuspegi horren arabera aztertu ahal izateko.

IM 1.3.1. Eskoletan aurrera eramaten diren prebentzio programen inguruan hausnarketa egin, hezkuntza-komunitate osoa (ikasle, irakasle eta familiak) aintzat hartuta, eta hurrengo urteetarako estrategia markatu eskolekin batera lanketa modu integralean egiteko: lanketen hartzaileak definitu, landu beharreko gai gakoak...

H.F.6.3. Eskolako bullying protokoloetan genero ikuspegia txertatu.

IM 1.3.3. Gazteentzako aisialdiarekin lotutako ekimenak antolatu, berariaz indarkeria matxistaren prebentzioa eta nesken ahalduntzea lantzen dutenak.

H.F.6.5. Eskolaz aparteko gazteentzako espazio aske eta seguru bat sortu, bertan, feminismoarekin eta LGTBI+ gaiekin harremana duten edukiak landu ahal izateko.

K.K.A.5.4. Aisialdi eskaintzan aukera kulturalak txeratzeaz gain, emakume eta LGTBI+ pertsonentzako ahalduntzea ahalbidetuko dituzten tailer praktiko eta funtzionalak antolatu

IM 2.4.1. Protokoloak herriko eragile anitzekin lantzea, mugimendu feminista barne. Herri mailako sare sendo bat sortzeko helburuarekin.

P.K.1.1. Idarkeria LGTBIfobikoa lantzeko protokoloa sortu, instituzioa eta herri mugimenduaren arteko interlokuzioa eta elkarlana uztartuko dituenak.

A.B.8.3. Indarkeria LGTBIfobikoaren protokoloan udal barruan eta lan esparruan eman daitezkeen indarkeria kasuak aurreikustea

7. ONDORIO NAGUSIAK

- ⇒ Azkenaldian, trans-lege berriaren bueltan sortu diren korapilo batzuk eragina izan dute hainbat espazio feministetan, eta horrek, LGTBI+ politika eta neurriak diseinatu eta inplimentatzerako orduan, traba batzuk suposatu ditu instituzio batzuetan. Zorionez, ez dugu hori aurkitu Zumaiako mugimendu feministaren baitan, eta, gainera, gaiarekiko interes eta kokapena handia da. Beraz, neurriak martxan ipintzen direnean mugimendu feminista aliatu nagusi moduan izatea aurreikusten dugu, eta horrek indar handiagoa emango die proposamen ezberdinei.
- ⇒ LGTBI+ pertsonak inbisibilizatuak eta esparru pribatura kondenatuak izan dira historikoki. Horrek bizitza publiko eta politikotik kanpo egotera eraman ditu kolektiboko pertsonak. Ondorioz, zaila izaten da LGTBI+ pertsonentzat, eta herritarrentzat orokorrean, udaletxeak zerbait egin dezakeela irudikatzea, ez dagoelako ia adibiderik. Hau horrela, zaila egin zaigu batzuetan neurri zehatzak jasotzea eta jendeak proposamen eraikitzaileak egitea, eta, beraz, proposamen batzuk Eiheratik sortuak izan dira, beti ere testuingurua eta Zumaiako errealitatea kontuan hartuz.
- ⇒ Aurreko hamarkadetan herriko LGTBI+ pertsona asko herritik joan izan dira hiri handietara anonimotasun eta askatasun bila. Feminismoaren azken olatuaren ondorioz, ordea, neska gazte lesbiana asko herrian haien bizitza modu publikoan egitea erabaki dute, eta herriko erreferente ikusgarri bilakatu dira. Aitzik, asko kostatu zaigu gizon homosexualekin elkarrizketa egin eta haien testigantza jasotzea, askok alde egin dutelako, edo, bestela, mugimendu feministatik azpimarratu moduan, giro oso maskulinoek bizitza ez publikoa egitera behartu dituelako.
- ⇒ Ikusgarritasuna izan da gehien azpimarratu den beharra. Giroa batzuetan itxia eta maskulinoa dela aipatu da, eta horrek biolentzia sinboliko bat dakar. Herriak inertzia tradizionalista bat izan dezakeela ere komentatu da, eta

horrek zaildu egiten du pertsona batzuen armairutik ateratzeko prozesua. Espazio publikoan geroz eta espazio gehiago hartzea izango da, beraz, datorren ikasturteko erronka nagusienetako bat.

